

04.10.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**4 Ekim 2021
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

4 Ekim 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Biyoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Gazi Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- İstinye Üniversitesi Kamu Diplomasısı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- İstinye Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Maltepe Üniversitesi Teknoloji ve İnsan İlişkileri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Pamukkale Üniversitesi Klinik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Buğday fiyatları üç haftanın zirvesinde

Buğday fiyatları, ABD Tarım Bakanlığı'nın stoklara ilişkin açıklamasının ardından üç haftanın en yüksek seviyesini gördü.

ABD buğday vadeli kontratları, ABD Tarım Bakanlığı'nın (USDA) stokların 2007'den bu yana en düşük seviyesinde olduğunu açıklamasının ardından yaklaşık üç haftanın zirvesine yükseldi.

Chicago borsasında en yüksek işlem hacmine sahip olan buğday vadeli kontratları dün yüzde 2.1 artıda kapandıktan sonra bugün yüzde 0.5 artışla 7.29 dolar/bushel, yani 267.9 dolar/ton seviyesinde işlem gördü.

Buğday vadeli kontratları dün 7.32 dolar/bushel, yani 269.0 dolar/ton seviyesini görmüştü.

Buğday fiyatları art arda üçüncü haftalık kazanımı kaydetmeye hazırlanıyor.

Mısır fiyatları da yükselişte

Mısır önceki hafta sınırlı değişim göstererek kapandıktan sonra bu hafta yüzde 1'den fazla artıda bulunuyor.

Soya fasulyesi haftalık bazda yüzde 2.5 ile 20 Ağustos'tan bu yana en büyük haftalık düşüşünü kaydetti.

Bakan Pakdemirli'den üretici desteklerine ilişkin açıklama

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, çiftçilere ekimde toplam 773 milyon 269 bin lirayla rekor destek ödemesi yapacaklarını söyledi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, bu yıl tarımsal destek ödemelerinin yüzde 77 oranında gerçekleştirildiğini belirterek, 2021 için belirlenen destek tutarının toplam 16,8 milyar lirasının çiftçilere ödendiğini bildirdi.

İklim değişikliği ve salgının olumsuz koşullarına rağmen üretici ve yetiştiricinin yanında olmaya devam edeceklerini vurgulayan Pakdemirli, "Büyük fedakarlıkla ve özveriyle üretmeye devam eden çiftçimizin tüm olumsuzluklara rağmen ayakta kalmasına destek olacağız. Tüm varlığımızla ve gücümüzle üretim için çaba göstereceğiz. Çiftçimiz ürettikçe bizim de yanında olduğumuzu görecektir." diye konuştu.

Çiğ süte rekor destek

Ekimde yapılacak destek ödemelerine ilişkin bilgi veren Pakdemirli, şunları kaydetti: "Ekim ayında rekor destek ödemesi yapacağız ve ödemeler bugün hesaplara geçecek. Buna göre, çiğ süt desteği (ocak-şubat-mart) 261 bin 584 çiftçi, toplam 706 milyon 136 bin 472 lira destek ödemesi alacak. Hayvan hastalıkları tazminatından 1462 çiftçi toplam 31 milyon 552 bin 734 lira ödeme alırken, yağlı tohumlu bitkiler desteği için 1378 çiftçi toplam 27 milyon 81 bin 833 lira alacak. Diğer destekler ise şöyle olacak; hububat ve baklagil desteği için 1243 çiftçi toplam 6 milyon 556 bin 177 lira, geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu için 281 çiftçi 1 milyon 163 bin 809 lira ve yem bitkileri desteği için 471 çiftçi 778 bin 308 lira. Böylece ekimde 266 bin 419 çiftçiye toplam 773 milyon 269 bin 333 lira destek ödemesi yapılacaktır."

TMO'dan 310 bin ton arpa ithalatı hazırlığı

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) 310 bin tonluk yemlik arpa ithalatı için ihale açtığı belirtildi.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) yeni tur arpa ithalatına hazırlanıyor. Ticaret kaynaklarından edinilen bilgiye göre TMO, 8 Ekim'de tamamlanmak üzere 310 bin tonluk yemlik arpa ihalesine çıkıyor.

İthalata ilişkin teslimatların 5-25 Kasım tarihleri arasında gerçekleşmesi öngörülüyor. Söz konusu teslimatın 50 biner tonunun Derince, İskenderun, Mersin, İzmir ve Bandırma limanlarından yapılması planlanıyor.

25 biner ton Tekirdağ ve Samsun limanlarından, 10 bin ton Trabzon limanından teslim alınması öngörülüyor.

Eylül ayında TMO 260 bin ton arpa ithalatına çıkmıştı.

Pakdemirli: Çiftçi maliyet artışlarından endişe etmesin

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, gübre, yem ve enerji gibi birçok emtiada dünya fiyatlarının arttığını ancak tarımsal destekler ve alım fiyatlarıyla çiftçinin her zaman yanlarında olduklarını belirterek, çiftçinin maliyet artışlarından endişe etmeden tohumunu toprakla buluşturmaya devam etmesi gerektiğini söyledi.

Biga'da belediyeyi ziyaret eden Pakdemirli, fuar alanında bu yıl 15'incisi düzenlenen Biga Gıda, Tarım, Hayvancılık ve Teknolojileri Fuarı'nın açılışına katıldı.

Pakdemirli, buradaki konuşmasında, Türkiye'nin tarım alanı bakımından dünyada 31'inci sırada olmasına rağmen tarımsal hasılda Avrupa'da birinci, dünyada ise ilk on içinde yer aldığını ifade etti. Pakdemirli, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi sonrasında tarımsal destekler ve etkin müdahale alımları uygulanmaya başladığını, son 3 yılda tarımsal desteklerin yüzde 65 artışla 24 milyar liraya çıkarıldığını bildirdi.

Küresel iklim değişikliği ve salgın sürecinin tarım ve gıda piyasalarını ciddi anlamda etkilediğine dikkati çeken Pakdemirli, şöyle devam etti:

"Başta gübre, yem ve enerji olmak üzere birçok emtiada dünya fiyatları her geçen gün artış gösteriyor. Çiftçi kardeşlerim, maliyetlerdeki artıştan endişe etmeyin, gönüllerinizi ferah tutun ve tohumu toprakla buluşturmaya devam edin. Çiftçimizin, yani sizlerin alın teri karşılıksız kalmayacak, mahsulleriniz maliyetlerinin üzerinde değer bulacak. Tarımsal destekler yanında uyguladığımız alım fiyatları ile hamdolsun her zaman çiftçimizin yanında olduk. Üreticimizi koruyan, tüketicimizi kollayan politikalarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz. Tabii bu makro gelişmelerin arkasında

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin getirdiği hızlı karar alma ve etkin uygulama anlayışının olduğunu da özellikle vurgulamak istiyorum."

Elektrikli traktörde seri üretim hazırlığı

Pakdemirli, tarımsal alanda verilen desteklerle tarım sektörünün son 12 çeyrektir kesintisiz büyüdüğünü, bu yılın ilk 6 ayında da ortalama yüzde 4,7 büyümeyele ekonomiye güç kattığını ifade ederek, tarımsal hasılanın geçen yıl 337 milyar liraya ulaşarak Cumhuriyet tarihi rekorunu kırdığını kaydetti.

Türkiye'nin bulunduğu coğrafyanın en büyük ve güçlü tarımsal Ar-Ge altyapısına sahip ülkesi olduğuna işaret eden Pakdemirli, şunları belirtti:

"Türkiye'nin ilk yerli ve milli elektrikli traktörünü seri üretime hazır hale getirdik. 105 beygir gücünde, 45 ila 55 dakika arası yüzde 100 şarj olabilen ve 8 kat daha az yakıt tüketimi ile çiftçilerimizin maliyetleri yüzde 95 düşürecek olan elektrikli traktörümüzün inşallah seri üretimine önümüzdeki yılın ocak ayında başlıyoruz.

Önümüzdeki hafta lansmanını yapacağımız Elektronik Hayvan Takip Sistemimiz yani diğer adıyla Elektronik Küpe ülkemizin milli sermaye ve milli Ar-Ge ile geliştirilen ilk hayvan takip sistemi. Sistem sayesinde büyükbaş hayvanların takipleri, sanal karantina, kızgınlık dönemleri ve beslenme yapıları yakından takip edilecek. Böylece hayvancılıkta BİG DATA'ya ulaşmış olacağız."

Pakdemirli, konuşmasında Çanakkale'de tarıma son 19 yılda 13,8 milyar lira destek ve yatırım yaptıklarını, kırsal kalkınma destekleri kapsamında ise 200 milyon lira hibe ödendiğini sözlerine ekledi.

Konuşmaların ardından Bakan Pakdemirli, Çanakkale Valisi İlhami Aktaş, Balıkesir Valisi Hasan Şıldak, AK Parti Grup Başkanvekili Bülent Turan, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkılıoğlu, AK Parti Çanakkale Milletvekili Jülide İskenderoğlu, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Akif Özkaldı ile Biga Belediye Başkanı Bülent Erdoğan, fuarın açılış kurdelesini kesti.

900 bin ton hububat satışı açıldı

Toprak Mahsulleri Ofisi, ekim ayında 900 bin ton hububatı satışa açtı. Satışlarda öncelik üretici ve yetiştiricilere verilecek.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, hububat ve yem piyasalarının regülasyonu amacıyla Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından bu ay 900 bin ton hububatın satışa açıldığını bildirdi.

Bakan Pakdemirli, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, TMO tarafından satışa çıkarılan hububata ilişkin bilgi verdi.

Pakdemirli, "Hububat ve yem piyasalarının regülasyonu amacıyla TMO tarafından ekim ayında 900 bin ton hububat satışa açılmıştır. Satışlarda öncelik hayvancılık yapan üretici ve yetiştiricilerimize verilecektir. Hayırlı olsun." ifadelerini kullandı.

Erdoğan: 1000 yeni market açılacak

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan "Tarım Kredi Kooperatiflerimizin gördüğünüz gibi buradaki market gerçekten çeşitli ürünler noktasında, kalite noktasında, fiyatlar noktasında gayet uygun. Gerçekten vatandaşlarımızın kesesine uygun fiyatların uygulandığı bir yer. Türkiye genelinde 500 metrekareden büyük 1000 kadar market yapılması talimatı verdik. Vatandaşlarımıza ucuz ve kaliteli ürünleri ulaştırmanın ve piyasayı balanse etmenin gayreti içindeyiz" açıklamasında bulundu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, evinin yakınındaki bir marketi ziyaret etti.

Yaklaşık yarım saat içeride kalan ve kasada nakit ödeme yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, vatandaşlarla ve çalışanlarla sohbet etti. Erdoğan'a eşi Emine Erdoğan ve kızı Sümeyye Erdoğan Bayraktar da eşlik etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, alışverişinin ardından, "Tarım Kredi Kooperatiflerimizin buradaki gördüğünüz gibi market, çeşitli ürünler noktasında, kalite noktasında, fiyatlar noktasında gayet uygun" dedi.

"Yaptığım alışverişte bunu gördüm"

Vatandaşların kesesine uygun bir market olduğunu belirten Erdoğan, "Tabii bunların süratle çoğaltılması noktasında Tarım Kredi Kooperatiflerine verdiğimiz talimatlar var. Süratle, 500 metrekareden olmak üzere Türkiye genelinde ilk etapta 1000 kadar bu tür marketlerin yapılması talimatını verdik. Bunları süratle çoğaltacağız. Ve böylece vatandaşımıza ucuz ve kaliteli ürünü ulaştırmanın ve piyasayı da balanse etmenin inşallah gayreti içerisinde olacağız. Şu anda da bizzat burada yaptığım alışverişte bunu gördüm. Bundan dolayı da mutluyum" diye konuştu.

"Tarla-market makasında soğan lider, müdahale edilmeli"

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar Eylül ayı üretici ve market fiyatlarındaki değişimi değerlendirdi. Bayraktar, "Eylülde üretici ve market arasındaki fiyat farkı en fazla yüzde 253,23 ile kuru soğanda görüldü. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) müdahale etmeli" diye konuştu.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, eylül ayında üretici ile market arasındaki fiyat farkının 3,5 kata ulaştığını bildirdi.

Bayraktar, yaptığı yazılı açıklamada, Eylül ayı üretici market fiyatları ve girdi fiyatları konusunda yaşanan gelişmelere ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Bayraktar, kuru soğanın 3,5 kat, maydanoz ve elmanın 3,4 kat, limonun 3,3 kat, yeşil fasulyenin 3,1 kat, kuru üzüm ve marulun 2,7 kat, sütün 2,6 kat fazlaya tüketiciye satıldığını belirterek, "Üreticide 62 kuruş olan kuru soğan 2 lira 19 kuruşa, 66 kuruş olan maydanoz 2 lira 26 kuruşa, 2 lira 8 kuruş olan elma 6 lira 97 kuruşa, 2 lira 25 kuruş olan limon 7 lira 42 kuruşa, 4 lira 13 kuruş olan yeşil fasulye 12 lira 63 kuruşa, 12 lira 25 kuruş olan kuru üzüm 32 lira 80 kuruşa, 1 lira 88 kuruş olan marul 5 liraya, 3 lira olan süt 7 lira 87 kuruşa satılmaktadır. Eylül'de üretici ve market arasındaki fiyat farkı en fazla yüzde 253,23 ile kuru soğanda görüldü. Kuru soğandaki fiyat farkını maydanoz yüzde 242,42, elma yüzde 235,10, limon yüzde 229,78, yeşil fasulye

yüzde 205,81, kuru üzüm yüzde 167,76, marul yüzde 165,96, süt yüzde 162,33 oranında izledi." ifadelerini kullandı.

Markette 24 üründe fiyat artışı

Eylül'de markette 24, üreticide 20 üründe fiyat artışı, markette 13, üreticide 7 üründe fiyat düşüşü olduğunu, markette 1, üreticide 3 üründe fiyatın değişmediğini ifade eden Bayraktar, Eylül'de fiyatı en fazla artan ürünün markette domates, üreticide sivri biber, fiyatı en fazla düşen ürünün ise markette ve üreticide limon olduğunu belirtti.

Markette en fazla fiyat artışı domatestede

Eylül ayında markette en fazla fiyat artışının yüzde 26,89 ile domatestede, en fazla fiyat düşüşünün yüzde 27,33 ile limonda olduğunu, yeşil mercimekte de fiyat değişimi olmadığını bildiren Bayraktar, şunları kaydetti:

"Markette yüzde 26,89 oranındaki domatestede yaşanan fiyat artışını, yüzde 23,91 ile kuru fasulye, yüzde 19,37 ile zeytinyağı, yüzde 15,96 ile pirinç, yüzde 15,33 ile kuru üzüm, yüzde 11,81 ile tavuk eti, yüzde 8,56 ile ıspanak, yüzde 6,27 ile kuru kayısı, yüzde 5,29 ile ayçiçek yağı, yüzde 5 ile Antep fıstığı, yüzde 4,81 ile elma, yüzde 4,63 ile maydanoz, yüzde 4,58 ile iç fındık, yüzde 3,74 ile yumurta, yüzde 3,52 ile marul, yüzde 2,47 ile süt, yüzde 1,65 ile beyaz peynir, yüzde 1,63 ile kuzu eti, yüzde 1,53 ile dana eti, yüzde 1,44 ile yoğurt, yüzde 1,10 ile kaşar peyniri takip etti.

Markette en fazla düşüş limonda

Markette en fazla fiyat düşüşü ise yüzde 27,33 ile limonda yaşandı. Limondaki fiyat düşüşünü yüzde 22,43 ile salatalık, yüzde 12,70 ile havuç, yüzde 11,38 ile kuru incir, yüzde 10,37 ile kırmızı mercimek, yüzde 9 ile nohut, yüzde 7,53 ile yeşil soğan, yüzde 7,18 ile mısırözü yağı, yüzde 4,75 ile yeşil fasulye, yüzde 4,37 ile kuru soğan, yüzde 2,50 ile patlıcan, yüzde 1,96 ile kabak izledi."

Bayraktar, Eylül'de üreticide yüzde 56,05 azalmayla fiyatı en fazla düşen ürünün limon, fiyatı en fazla artan ürünün ise yüzde 58,97 ile sivri biber olduğunu belirterek, "Limondaki fiyat düşüşünü yüzde 33,33 ile kuru soğan, yüzde 15,33 ile salatalık, yüzde 14,49 yeşil fasulye, yüzde 5,45 ile elma, yüzde 3,85 ile iç fındık izledi. Üreticide en fazla fiyat artışı yüzde 58,97 ile sivri biberde görüldü. Sivri biberdeki fiyat artışını yüzde 46,08 ile domates, yüzde 45,07 ile patates, yüzde 35,71 ile kuru kayısı, yüzde 31,58 ile havuç, yüzde 29,66 ile marul, yüzde 19,35 ile yumurta, yüzde 15 ile patlıcan, yüzde 10 ile maydanoz, yüzde 9,09 ile kabak, yüzde 8,91 ile yeşil mercimek, yüzde 6,67 ile kuru incir, yüzde 5,54 ile pirinç, yüzde 3,46 ile kırmızı mercimek, yüzde 2,08 ile kuru üzüm, yüzde 1,29 ile zeytinyağı takip etti." ifadelerini kullandı.

"Kuru soğanda TMO müdahale etmeli"

Limon fiyatının yeni sezona ilişkin olduğuna, fiyat düşüşünün geçen sezona ait depodaki ürün fiyatıyla yapılan kıyaslamadan kaynaklandığına işaret eden Bayraktar, yeni sezon limon hasadı başlamasına rağmen üreticilerin ürününü pazarlamada sıkıntı yaşadığını vurguladı.

Bayraktar, kuru soğanda kışlık ürünlerin hasadının başladığını anımsatarak, rekoltenin artması ve talebin de yavaş olmasına bağlı olarak pazarlama sorunlarının fiyatlarda düşüşe yol açtığını belirtti. Bayraktar, "Fiyat istikrarı için kuru soğanda ivedi olarak geçen yıl olduğu gibi Toprak Mahsulleri Ofisi alım yaparak müdahale etmelidir." ifadesini kullandı.

Bayraktar, gübre fiyatlarındaki artışın üreticiyi olumsuz etkilediğine de dikkati çekti.

Gıdaya alışveriş kredisi başlamadan bitti

Banka kredisiyle alışveriş, zincir marketlere de sıçradı. 18 aya kadar sıfır faizli “market kredisi” başladı. Ancak tartışmalara neden olan gıda ürünleri kapsam dışına çıkarıldı.

Bankaların genellikle teknoloji alışverişleri için markalarla yaptıkları işbirliğiyle kullandıkları alışveriş kredisi imkanı market zincirlerine de sıçradı.

Fibabanka ile Carrefoursa'nın yaptığı işbirliğiyle market alışverişlerine de kredi fırsatı sağlandı. Hem Fibabanka'nın hem de Carrefoursa'nın internet sitelerinde yaptığı duyurularda alışveriş kredisinin gıda harcamalarında da kullanılabiliyor olacağı izlenimi olması sosyal medyada yankı buldu. Gıda harcamalarına taksit 2018'den bu yana yapılamıyor.

Carrefoursa'nın duyurusunda gıda ürünleri bulunuyor. İstanbul'da 5 hipermarkette yapılan harcamalarda alışveriş kredisi kullanırken vatandaşların gıda harcamalarını da bu krediden karşılayabildiklerini ifade etti.

Önce iki farklı kredi tanımlandı

Fibabanka'nın internet sitesindeki duyuruda da iki ayrı kredi Carrefoursa elektronik kredisi ikincisi ise Carrefoursa alışveriş kredisi olarak tanımlandı. Elektronik kredisi Carrefoursa mağazalarındaki teknolojik ürün alışverişlerine yüzde 0 faiz ile 400-40 bin lira arasında kredi kullanım fırsatı sağlarken Carrefoursa alışveriş kredisi ise yine 0 faiz ile 600 ile 2000 lira arasında kredi kullanım fırsatı sağlıyordu.

4 taksitte ödeme imkanı getirilen kredinin hangi alışverişleri kapsamadığı ise şöyle tanımlanmıştı: “Alkollü içecekler, tütün mamulleri, GSM TL yükleme harcamaları, kuyum, mobilya ve bitki & saksı alışverişleri kampanya kapsamında olmadığından, CarrefourSA Alışveriş Kredisi ile satın alım gerçekleştirilememektedir.”

Bu açıklama gıda harcamalarının alışveriş kredisinden yararlanılarak yapılabileceği yorumlarına yol açtı. Ayrıca CarrefourSA’daki tanıtım afişlerinde de gıda ürünlerinin fotoğrafları yer almıştı.

DÜNYA gazetesinin Carrefoursa ve Fibabanka’ya işbirliğinin ayrıntılarını ve gıda harcamalarını kapsayıp kapsamadığını sorması üzerine ise iki kurum da kredinin elektronik ürünlerde kullanılacağı duyurusu yaptı. Ardından Fibabanka internet sitesinde yer alan Carrefoursa Alışveriş Kredisi kısmını çıkardı ve sadece elektronik alışverişe sağlanan kredi imkanı yer aldı.

Migros ve A101’de de elektronik ürünlerde geçerli

Bankaların marketlerle alışveriş kredisi bu yıl haziranda ING Bank ve Garanti BBVA ile başladı. Garanti BBVA ve A101 arasındaki işbirliğinde cep telefonu, mobilya ve elektronik aletlerin satışında kredi kullanılabiliyor. ING Bank ile Migros işbirliğinde de 500 TL’den 20 bin TL’ye kadar 36 aya varan vade seçenekleri ile kredi kullanılabiliyor. Elektronik ürünlerin alışverişinde kredi imkanı sağlanıyor.

Yeni vergi paketi: Meclis'te gündemin ilk maddesi

TBMM çalışmalarına başlıyor. Meclisin ilk gündem maddesi küçük esnafa vergi muafiyeti getiren düzenleme olacak.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) yeni yasama yılına 64 maddelik vergi paketini görüşerek başlayacak.

5 Ekim Salı günü Meclis plan bütçe komisyonunda görüşülecek kanun teklifi 850 bin civarı küçük esnafa gelir vergisi muafiyeti sağlıyor. Çiftçi destek ödemeleri de gelir vergisinden muaf tutulacak.

Sosyal medya paylaşım ve içerikleriyle kazanç elde edenler kişiler 640 bin liraya kadar olan gelirlerinde yüzde 15 stopaj ödeyecek. 640 bin lirayı geçen gelirden gelir vergisi kapsamına alınacaklar.

PARİS İKLİM ANLAŞMASI

Paris İklim Anlaşması da Meclis gündeminde. TBMM Dışişleri Komisyonu, 5 Ekim Salı günü Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ni ele alacak.

195 ülkenin imzaladığı anlaşmayla küresel ısınma ve iklim değişikliğiyle küresel mücadele öngörülüyor.

Meclis Genel Kurulu ise mesaisine depreme komisyonunun raporunu ele alarak başlayacak.

Siyasi partilerin haftalık meclis grubu toplantıları da yeniden başlıyor.

Süt ve yoğurt devi Yörsan'ın fabrikası icradan satılık!

Süt ve yoğurt devi Yörsan hakkında 2020 yılında iflas kararı verilmişti. Yörsan'ın Balıkesir'deki en büyük süt ve süt ürünleri fabrikası 17 Ocak tarihinde icradan satışa çıkıyor.

Süt ve yoğurt devi Yörsan, 2014 yılında Birleşik Arap Emirlikleri merkezli The Abraaj Group tarafından satın alınmıştı. BAE'li şirket 2018 yılında Türkiye'deki fonlarını ABD'li Colony Capital'e sattı. Ardından yaşadığı ekonomik sorunlardan dolayı konkordato ilan etti. 2019 yılında da kayyum atandı.

Sözcü'den Halil Ataş'ın haberine göre 10 Temmuz 2020 tarihinde Susurluk Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen davada Yörsan'ın iflası açıklanmıştı. Yörsan'ın Balıkesir'deki en büyük süt ve süt ürünleri fabrikası Susurluk İcra İflas Dairesinin 2020/1 sayılı İflas Kararına istinaden 17/01/2022 tarihinde satışa çıkacak.

YÖRSAN BİNLERCE ÜRECİYE KATKI SAĞLIYORDU

1964 yılında Yörükler Gıda Limited Şirketi adıyla kurulan Yörsan, 1979 yılında Susurluk'ta bir mandıranın alımıyla beraber büyümeye başlamıştı. 1984'te inşa edilen fabrikasının faaliyete başlamasıyla Yörsan A.Ş. adını almıştı.

1985 yılında şirket, pastörize süt üretimine ve kültür peynirciliğine başladı. Yüzlerce kişiye istihdam sağladı. Binlerce üreticinin de sütlerini satın alarak Balıkesir yöresinde çiftçiye katkı sağlıyordu.

20'DEN FAZLA ÜLKEYE İHRACAT YAPIYORDU

Ağırlıklı olarak süt, peynir, ayran, tereyağı, kaymak ve krema olmak üzere süt ürünlerini ABD, Japonya, KKTC ve Orta Doğu ülkeleri de dahil olmak üzere 20'den fazla ülkeye ihracat yapıyordu.

Küresel enerji krizi yeşil dönüşüme gölge ediyor

Avrupa ve Asya'da fabrika kapanmalarına neden olan enerji krizi, yeşil dönüşüm hedeflerine zarar vermeye başladı. Çin kömürde tekrar vites yükseltirken, Almanya'da da bir enerji santrali kömürü bittiği için üretimi durdurdu. Nükleer “temiz mi, kirli mi” tartışmalarında ise Avrupa iki cepheye ayrıldı.

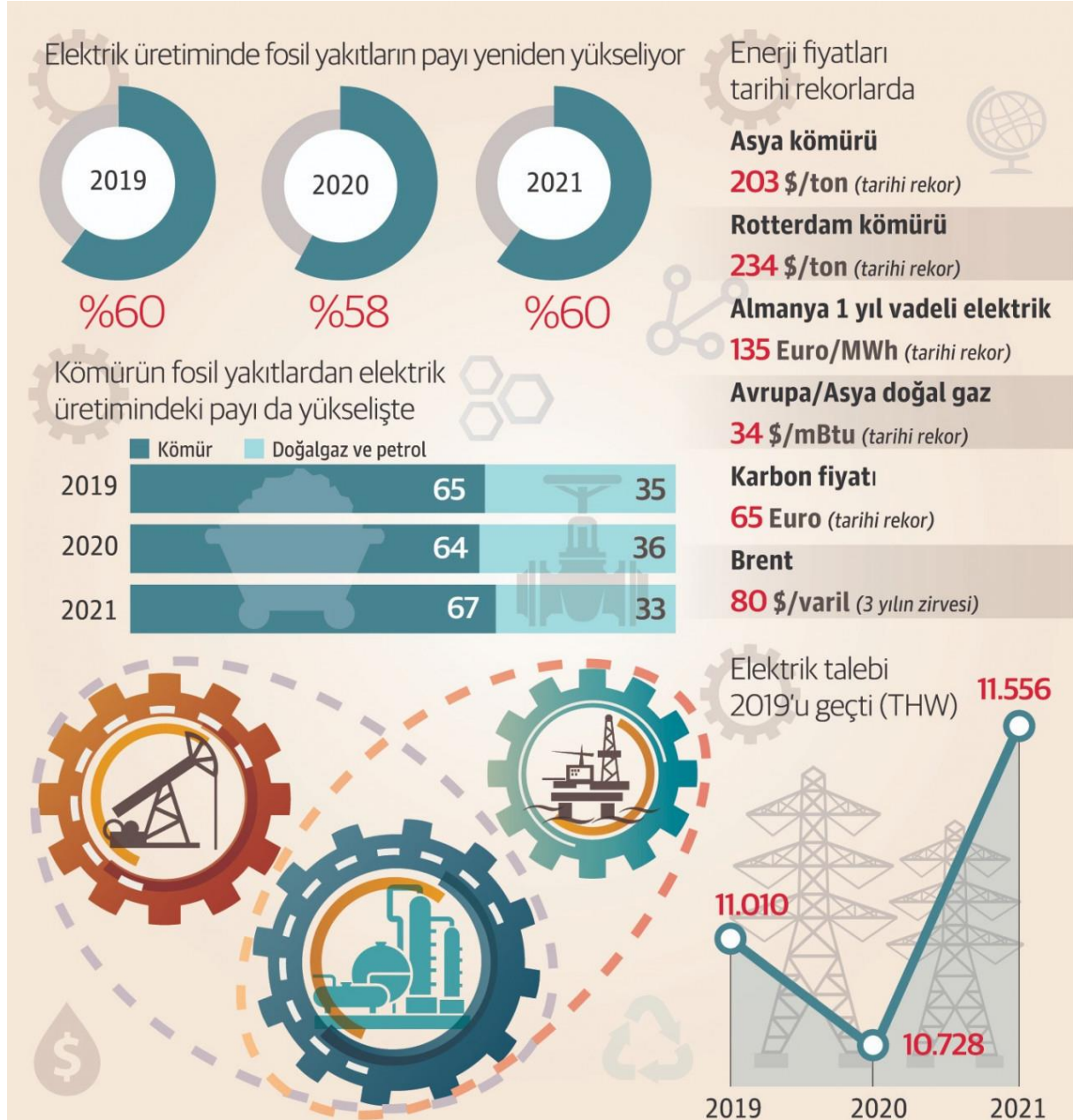

Dünya genelinde ekonomilerin yeniden açılmasıyla gelen güçlü talep ve soğuk kış aylarının yaklaşması, kömürden doğalgaza petrolden elektriğe tüm enerji fiyatlarını tarihi rekor düzeylere yükseltmeye devam ediyor.

Krizin Çin'de özellikle enerji yoğun sektörlerde yüze yakın fabrikada üretimi aksatması sonrası Çinli otoriteler devlete ait enerji şirketlerine “Ne pahasına olursa olsun enerji tedarikini sağlayın” talimatı verirken, Avrupa'da ve tüm dünyada iddialı yeşil dönüşüm hedeflerine zarar verecek şekilde fosil yakıtların elektrik üretimi de artmaya başladı. Şu anda Çin'de elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 70'ini gerçekleştiren kömür üreticilerine kış ayları yaklaşırken üretimi artırmaları talebi ülkenin enerji sektöründen sorumlu Başbakan Yardımcısı Han Zheng'den geldi.

Ülkenin en büyük kömür madencisi China Energy Investment Corp, WeChat hesabından yapılan açıklamada “şirketin enerji tedarikini artırmak için elinden geleni yapacağını ve ihtiyaç duyulan tedariki sağlayacağını” duyurdu. Şirketin başkanı Wang Ziangxi ise tam kapasite ile üretim yaparak 4. çeyrek üretimini artırmak için tüm çabayı göstereceklerini söyledi. İç Moğolistan Özerk Bölgesi'nde faaliyet

gösteren State Power Investment Corp da “Çin’in kuzeydoğusuna kömür tedarikini tedarik etmek için tam kapasite üretime geçeceklerini, vatandaşların geçimi için elektrik üretimi ve ısıtmanın çok önemli olduğunu” söyledi. ABD’li yatırım bankası enerji darboğazları nedeniyle Çin için 2021 ekonomik büyüme tahminini geçtiğimiz günlerde yüzde 8,2’den yüzde 7,8’e düşürmüştü.

Almanya’da da enerji santrali kömür bitince üretimi durdurdu

Sorun sadece Çin’de değil, Avrupa’da da daha akut hale geliyor. İngiltere’de kepenk kapatmak zorunda kalan onlarca enerji şirketinden sonra, Almanya’da da bir enerji santrali kömürü bitince üretimini durdurmak zorunda kaldı.

Ülkenin batısında yer alan Bergkamen-A elektrik santrali e-mail ile yaptığı açıklamada kömür tedarikinde yaşanan sorunlar nedeniyle üretimi durdurduğunu

duyurdu. Santralin sahibi Steag GmbH sözcüsü Daniel Muhlenfeld “Katı kömür tedarikinde sorun yaşıyoruz. Kömüre çok güçlü bir talep var özellikle de mavnalı ile taşınan kömüre. Ancak Bergkamen’e demiryolu bağlantısı yok ve başka lojistik alternatifi de yok” diyerek nehir taşımacılığına olan talepte de artış olması nedeniyle şirketin ikili bir darboğaz yaşadığını aktarıyor. Muhlenfeld sadece Steag’in değil tüm katı kömür bazlı enerji santrallerin aynı sorunu yaşadığını da ekliyor. Tesis resmi belgelere göre eylülde dört kez 6 güne varan üretim arası vermek zorunda kaldı. Bloomberg’deki habere göre cuma günü üç başka Alman kömür yakıtlı santral de bakım için durduruldu. Ayrıca Almanya’nın kömürden ürettiği elektrik de pandemi öncesine göre artıştı. Kömürden üretilen elektrik Eylül 2021 itibarıyla 2019 Kasım’dan bu yana en yüksek düzey olan 5,7TWh’ye yükseldi.

Kömür, doğalgaz ve elektrik fiyatlarında yeni zirveler

Tüm bu gelişmelere paralel gösterge kömür fiyatları, hem Newcastle (Asya kömürü) hem de Rotterdam’da daha önce görmedikleri tarihi rekor düzeylere fırladı.

Rotterdam kömür fiyatı 234 dolar/ton’la, Newcastle kömür fiyatı ise 203 dolar/ton’la yeni zirveleri gördü. Almanya’da 1 yıl vadeli elektriğin fiyatı 135 Euro/MWh ile tarihi rekoru görürken, Avrupa ve Asya’da doğalgaz fiyatı da 34 dolar/mBtu düzeyiyle tarihi rekorunu kırdı. Şirketlerin karbon emisyonları için ödedikleri bedel olarak da bilinen Karbon fiyatı da 65 Euro ile tarihi rekorda. Doğalgaz, kömür ve elektrik sektörlerindeki darboğaz petrol piyasasında da fiyatları destekliyor ve Brent üç yılın zirvesi olan 80 dolar civarında seyreliyor. Öngörüler ise Brent’te 90 doların da kısa sürede görülebileceği yönünde.

Avrupa ülkeleri nükleerde iki cepheye ayrıldı

Fukushima nükleer santralinde 2011 yılında deprem sonrası yaşanan facia sonrası Avrupa’da Almanya’nın da aralarında olduğu bazı ülkeler nükleer santralleri devreden çıkarma sürecini hızlandırma kararı almış olsa da, kıtanın temiz enerji hedefleri birlik genelinde nükleer enerjinin temiz sayılıp sayılmayacağına göre önemli bir dönemece girecek. Aralıkta üç nükleer tesis daha kapatacak olan ancak emisyonları 2021 yılında doğalgazdan enerji üretiminin artması ve rüzgarın az olması nedeniyle 1990’dan bu yana en yüksek artışı kaydetti. Fransa, Avrupa’nın Yeşil Mütabakatı’nda nükleer enerjinin temiz enerji olarak sayılmasını savunan ülkelerin başında gelirken, Macaristan, Polonya, Çekya, Romanya, Slovakya ve Slovenya da aynı cephede. Nükleer enerjiye vergi muafiyetleri sağlanmaması ve yeşil taksonomiye dahil edilmemesi gerektiğini düşünen cephede ise Almanya başta olmak üzere, Avusturya, Danimarka, Lüksemburg ve İspanya yer alıyor. Nükleer karşıtı ülkeler komisyonun nükleere yeşil ışık yakan kararına da itiraz etti.

Fiyat denetimlerinin tersten okunuşu!

Alaattin AKTAŞ

04 Ekim 2021 Pazartesi

- ✓ **Fahiş fiyat denetimiyle yüksek fiyat uygulayanların üstüne gidiliyor ya... Ne yani bu konuda vatandaştan daha iyi müfettiş mi olur!**
- ✓ **Vatandaş yüksek fiyat uygulayan yerden alışverişi öyle bir keser ki, bu cezanın yanında devletin keseceği ceza hiç kalır ve o işletme iflasa kadar gider.**
- ✓ **Ama devlet vatandaşa adeta "Sen fahiş fiyat nedir anlamazsın, hele biraz bekle, ben bunları halledeceğim" diyor.**

Fahiş fiyatlara karşı dört bir koldan adeta saldırıya geçildi. Merkezi yönetim de, bazı yerel idareler de bu denetimler konusunda doğrusu pek kararlı görünüyor.

Bu mücadele akla bir dizi soru getiriyor. Ama en temel soru şudur:

“Bu mücadele ihtiyacı niye şimdi doğdu?”

Yanıt muhtemelen “Daha önce fahiş fiyat uygulanmıyordu ki” olacaktır.

Gerçi geçmiş yıllarda çok daha yüksek fiyat artışları da gördük ya...

Diyelim bu yaklaşım doğru, böylesine fahiş fiyat uygulanıyor olması ilk kez yaşanan bir durum ve buna karşı önlem alınıyor. Peki, kabul...

Beş zincir market hedefe kondu, buralarda denetim yapılıyor.

Bakıyoruz kapsam genişletiliyor. Bazı yörelerde kahvaltı hizmeti veren yerler de fahiş fiyat uyguluyor mu diye denetlenmeye başlanmış.

Vatandaş çok mu zengin, çok mu saf!

Bu mücadelede hedef gıda maddelerinin fiyatı. Yoksa fiyatı özellikle vergilendirme tercihi dolayısıyla devlet eliyle belirlenen otomobil, beyaz eşya, kahverengi eşya, içki-sigara bu kapsamda yok. Onlara zammı bir anlamda zaten devlet yapıyor, dolayısıyla bir fiyat denetimi de söz konusu değil.

Konu gıda maddeleri ve temel soru şu:

“Bunların fiyatında genel bir artış mı var?”

Bu sorunun yanıtı belli ki “Evet” değil. Öyle olsaydı genel artışa karşı kurum bazında denetime tabii ki ihtiyaç duyulmazdı.

Bugün açıklanacak eylül verisiyle oran ne çıkar bilemiyoruz ama gıda grubunda ağustos itibarıyla yıllık yüzde 29 artış varken böylesine bir oranı “genel olarak çok yüksek bulmamak” nasıl bir yaklaşımdır, tabii ki tartışılır.

Ya da dolaylı olarak şu söyleniyordur:

“Normalde artış bu düzeye çıkmazdı, bu beş market yüzünden bu oranı gördük.”

Demek ki sorunun kaynağı bazı kurumlar. Hani hedef tahtasına konulmak istenen beş zincir market var ya, belli ki onlarda yaşanıyor bu fahiş fiyatlar.

Kabul edelim öyle. Bir market biraz daha fazla kar etmek için diğerlerine göre daha yüksek fiyata satış yapıyor.

Bir kere bu suç oluşturur mu?

İkincisi, bu beş market dışında belli bir müşteri kitlesine sahip olan ve diğerlerine göre bir miktar yüksek fiyat uygulayan marketler var, onlar niye gündemde değil?

Daha önemli bir başka yön var.

Özellikle son yıllarda parasını harcarken kuruşun hesabını yapan dar gelirli vatandaş, çok mu saf ki gidip daha pahalı satan marketten alışveriş yapsın. Market market dolaşıp ucuz ürün arayan vatandaş, en fazla bir kere yanılır ve pahalı satan yerden alışveriş yapar, ne yani vatandaşın ikinci kez aynı yere gideceğini mi düşünüyoruz?

İşte fiyat denetimlerinin tersten okunuşu budur:

“Sen ucuz ile pahalıyı ayırt edemiyorsun, ben senin yerine fahiş fiyatın üstüne gidiyorum.”

Yüzde 30'a kılıf bulma çabası

Anayazıda da belirttik; ağustos ayı itibarıyla son bir yıldaki gıda maddeleri fiyat artışı yüzde 29 düzeyinde. TÜİK'in bu sabah yapacağı açıklamayla birlikte bu oran değişebilir.

Lafı eveleyip gevelemeye gerek yok!

Fiyat denetimlerine, yüzde 29'un üstünü örtmek ve bu düzeye bazı marketlerin fahiş fiyatları yüzünden gelindiği izleniminin zihinlerde yer etmesini sağlamak için girildi.

Marketler de yetmedi, şimdi kahvaltı veren işyerleri denetlenmeye başlanmış.

Herhalde "Çayın bardağını kaç satıyorsun, tost kaç para" denetimi yapılıyor!

Bu işin sonuç vermekten çok çok uzak olduğunu en başta bu denetime soyunanlar biliyor.

Umalım bu gerçeği denetimin kendileri için yapıldığı söylenen kesim de idrak eder.

Fahiş fiyat yeni değil ki hep var!

Yok yok, yangına körükle gitmek için söylüyor değiliz bunu. Ama fahiş fiyat olgusu yeni değil ki...

Türkiye'de fahiş fiyat zaten yıllardır var! Şaşırmayın var! En basitinden bir bardak çayın fiyatı her yerde aynı mı? Ne yani sokak arasındaki bir esnaf kahvesinde örneğin 1 liraya satılan bir bardak çayın, lüks bir semtteki bir kafeteryada 10 liraya satıldığını bilmiyor muyuz? Dolayısıyla alın size fahiş fiyat! Acaba çayı 10 liraya satan yerlere de ceza yazılacak mı? Hangi gerekçeyle ceza yazılacaksa artık...

O bir bardak çayı kafeteryada içmek isteyen zaten o fiyatı ödeyeceğini biliyor ve tercihi orası. Dolayısıyla kimsenin söyleyebileceği tek bir sözü olamaz, uygulayacağı bir yaptırım da...

Başka örnekler de var...

Her yazın değişmez haberlerindendir: "Bodrum'da bir lahmacun şu kadar lira." Sanki Bodrum'un sokak arasındaki pidecisinde de lahmacun o kadarmış gibi... Deniz manzarasıyla ya da ayağını denize sokarak ünlü bir yerde yemek istersen, yediğin lahmacuna değil, oranın ismine ödersin o parayı. Peki hiç duydunuz mu o tür yerlerin fahiş fiyat uyguluyor diye denetlendiğini!

"Onlar zaten zengin, onlar için denetim gerekmez" denilebilir mi! Hem ne demişti yıllar önce bir işadamımız:

"Zenginin parası zengine, fakirin parası fakire yetmez!"

04.10.2021

Dolayısıyla önümüzdeki yaz Bodrum'daki lahmacun fiyatları da kesinlikle denetlenmelidir. Ya da boğaz manzaralı lüks bir restorandaki şarap fiyatları da...

Hem fiyat denetimi niye yalnızca gıda ve yeme-içme sektörüyle sınırlı tutulsun ki. 50 liraya satılan bir gömlek, farklı etiketle 1.000 liraya da vitrinde yer almıyor mu? Nerede fahiş fiyat denetimi!

İklimin yarattığı gıda krizi...

Osman AROLAT

04 Ekim 2021 Pazartesi

BM'ye göre 2021'de dünya nüfusu 7,9 milyara ulaşacak, 2064'de ise 9,7 milyara çıkacak. Büyüyen orta sınıf nedeniyle çeşitlenmiş gıda talebi tüm dünyada artacak. İklim değişiminden kazançlı çıkanlar ise verimli gıda üretimi ile gelişmiş ülkeler olacak.

Sorun tetiklemesi bu olsa gerek... Bir ana sorun diğerlerini tetikliyor ve beraberinde getiriyor. Bunun son örneği iklim değişiminin tarım üretimini tüm dünyada boydan boya olumsuz etkilemesi ve değiştirmesi...

Kayıtlar, 1700-2020 yılların kapsayan 300 yılı aşkın sürede, tarımsal ekim alanlarının ve hayvan sayısının 5 kat arttığını belgeliyor. '60'lı yıllardan sonra gübre vb. kimyasalların kullanımı birim alandan sağlanan ürün verimini ve hayvancılık çıktısını çok artırıyor. Ama 20. yy. sonunda insan yaşamını artık birebir etkileyen iklim değişimi verimliliği çok düşürüyor. Eldeki tek çare, ekim alanlarının artırılması oluyor. Cornell Üniversitesi'nin saptaması, 1970'ten bu yana verimliliğin beşte birinin azaldığı. Ancak burada kritik soru gündeme geliyor:

İklim değişimi her yerde böyle ekim alanı genişletilmesine olanak tanıyor mu?

Bu sorunun cevabı "hayır".

Dünya orta kuşağında ekim yapmak giderek zorlaşırken, kuzey kutbuna yakın boreal alanlar elverişli oluyor. Kanada, Rusya, Nordik ülkeler bu işin kazançlı ülkeleri. Buna karşılık kaybeden 50'ye yakın ülke var.

Rusya örneği çok şey söylüyor: Bu ülke küresel ısınma sonucu 2015'de dünyanın 1 no'lu buğday üreticisi oldu. Ülke, Çin, G. Kore ve Japonya'ya tarımsal ekim alanı kiralyor. Hayvan yemi olan soyanın ithalatçısı olan ülke şimdi soya ihracatçısı.

BM'ye göre 2021'de dünya nüfusu 7,9 milyara ulaştı. Bu nüfus 2064'de 9,7 milyar olacak. Gıda ihtiyacı nerdeyse üçte bir artacak. Bunun yanında büyüyen orta sınıf nedeniyle çeşitlenmiş bir gıdaya talep artacak.

İki olumsuz sonuç kaçınılmaz: İlki yeni ekim alanlarının çoğu gelişmiş ülkelerin elinde, gıda giderek belli büyük ülke ve şirket gruplarının elinde yoğunlaşıyor. Bu az gelişmişler açısından önemli bir sorun odağı. İkincisi, tarımsal alanların deplase olması, yeni göçmen tarım işçileri gerektirecek.

Ürün israfı, hammadde ve işlenmiş besin israfı FAO ölçüleriyle halen toplam çıktının üçte biri. Bu da yeni bir doğru orantı ortaya çıkarıyor: Açlık ile besin israfı arasında doğru orantı var, ikisi birlikte artıyor...

GÜNÜN NOTU:

Dünya Bankası-2021 raporu, COVID-19 salgınının gelişmişler ile gelişmekte olan ülkeler arasında makasın açılmakta olduğunu ortaya çıkardı.

Fiyatları fahiş olsa perakendenin kârı yüzde 1.5'te kalır mı?

Vahap MUNYAR

04 Ekim 2021 Pazartesi

SON günlerde gündeme gelen, odağına büyük zincir marketleri alan “fahiş fiyat” konusunda bilgi birikimine çok güvendiğim bir uzmanın araştırması elime ulaştı.

Araştırmada öncelikle Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) irdelendi:

- ÜFE, yüzde 45.52'ye ulaşmışken, Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yüzde 19.25 düzeyinde bulunuyor. Yani, üretici fiyatları anında tüketiciye yansımıyor. Bunda perakende sektörü ile üreticilerin ortak çabasının büyük payı var.

Temel gıda fiyatlarına etki eden girdi maliyetlerine dikkat çekildi:

- Hammadde, döviz kuru, elektrik, doğalgaz, lojistik, ambalaj başta olmak üzere girdi maliyetlerindeki artış, büyük- küçük tüm üreticileri fiyat artışına zorluyor.

Perakende penceresinden bakılarak şu yoruma varıldı:

- Organize perakende, girdi maliyetlerinin üretici ve kendisi üzerinde yarattığı baskılara rağmen yüksek enflasyona direnç gösteriyor. Yani, enflasyonun daha da yükselmesine karşı kalkan görevi görüyor. Bu durum ÜFE ve TÜFE arasındaki farktan açıkça görülüyor.

Ardından başta bakkallar olmak üzere, küçük esnafın organize büyük perakendecilere yönelik yakınmaları anımsatıldı:

- Küçük esnaf organize perakende ile ilgili eleştirilerinde sıklıkla, “Büyüklerin uyguladığı düşük fiyatlarla rekabet edemiyoruz” yakınmalarına tanık oluyoruz.

Türkiye’de 191 bin 454 geleneksel mağaza olduğunun altı çizildi:

- Ülkemizde geleneksel mağaza sayısı, Avrupa ülkelerinin 4-5 katı büyüklüğe sahip. Küçük esnafın organize perakendeye yönelik “düşük fiyat” yakınması, bugünlerde yöneltilen “fahiş fiyat” iddialarıyla tezat oluşturuyor.

Bu noktada Merkez Bankası’nın TÜİK ile yaptığı “2020 Sektör Analizi” nden alıntıya yer verildi:

- Türkiye’deki 532 bin firmanın net kârının satışlarına oranı ortalama yüzde 3.7 düzeyinde bulunuyor.

Perakende sektöründe ise bu oran yüzde 1.5’te kalıyor. Perakende sektöründe kâr marjlarının düşüş nedenleri de mercek altına alındı:

- Bir yandan iklim değişiklikleri, afetler, mevsimsel olarak değişen mal tedarik zorlukları, diğer taraftan operasyonel maliyet artışları perakendecilerin kâr marjlarını geriye çekiyor.

Uzmanın araştırmasında şu noktaya özellikle dikkat çekildi:

- Bütün organize perakende sektör verileri şeffaf, tüm yetkili kurumlarca ulaşılabilir, açık ve tümüyle kontrol edilebilir durumda bulunuyor.

Uzmanımız bir başka araştırmadan şu bilgiyi aktardı:

- Zincir marketler arasında da bir ayırım söz konusu. Son 10 yılda “indirim market” iddiasıyla devreye girip, hızla büyüyenler oldu. Onların devreye girişinin yarattığı rekabet organize perakendede fiyatları aşağı çeken etki oluşturdu.

Yüzde 1.5’lik kâr marjı, organize perakendedeki fiyatların fotoğrafını ortaya koyuyor.

Ortada organize perakende kaynaklı “fahiş fiyat” olsa, kâr marjları yüzde 1.5’te kalır mı?

Rekabet, dünyada temel ürünlerde ‘aynı fiyat’ uygulamasına yol açıyor

PERAKENDE sektörünü iyi bilen uzman arkadaşım, zincir marketlerde özellikle temel ürünlerde birebir aynılaştıran, “anlaşılabilir fiyat belirledikleri” iddialarına yol açan konuyu da dünyadan örneklerle inceledi.

İNGİLTERE AYNI MARKA ŞEKERİN FARKLI MARKET FİYATLARI EYLÜL 2021	
Silver Spoon Granulated Sugar 1kg	Price Comparison
	TESCO £0.65 £0.07 per 100g
	ocado £0.65 £0.07 per 100g
	M MORRISONS £0.65 £0.07 per 100g
	ASDA £0.65 £0.07 per 100g
	Waitrose £0.65 £0.07 per 100g

Bana gönderdiği araştırmaya İngiltere'den, ABD'den, Fransa'dan örneklere de yer verip, şu saptamayı yaptı:

- Belli başlı indirim mağazaları ve süpermarketlerde makarna, sıvıyağ, un, şeker, süt, yumurta, deterjan gibi temel ürün ihtiyaç grupları için, yoğun rekabet ortamında tüm marketler en dipte fiyat uygulamaya çabalar.

Tüketicinin marketleri dolaşıp, söz konusu ürünlerin en uygun fiyatlı olanını bulup alışverişini gerçekleştirdiğini belirtti:

- Bu nedenle zincir marketler, mağazadan içeri giren tüketicinin alım gücüne göre eli boş çıkmaması, kendi bütçesine uygun bir alternatifi mutlaka bulabilmesi için çaba gösterir.

Dünyadan örneklere döndü:

- Temel ürünlerde en dipte fiyat aynılaşması, sağlıklı yoğun rekabetin sonucudur ve tüm dünyada geçerlidir.

İngiltere'den marketlerdeki farklı marka un fiyatlarını sıraladı:

ALDI: 0.45 pound SAINSBURY'S: 0.45 pound

OCADO: 0.45 pound

TESCO: 0.45 pound

04.10.2021

ASDA: 0.45 pound

Fransa'dan 3 ayrı marketten un fiyatlarına işaret etti:

AUCHAN: 0.48 Euro

CARREFOUR: 0.45 Euro

E.LECLERC: 0.44 Euro

İngiltere'den "Silver Spoon" markalı şekerin farklı marketlerdeki fiyatlarını topladı:

- Tesco, Ocado, Morrisons, Asda ve Waitrose adlı marketlerde "Silver Spoon" markalı şekerin fiyatı aynı: 0.65 pound

ABD'den de süt fiyatlarını örnekledi:

WALMART: 1.91 dolar

ALDI: 1.99 dolar

FOOD4LESS: 1.99 dolar

BRISTOL FARMS: 1.99 dolar

Ardından ekledi:

- Görüldüğü gibi ister sınırlı sayıda ürün sunan indirim marketleri, ister çok çeşit sunan süpermarketler olsun, temel ürünlerde fiyat aynı veya kuruş mertebesinde benzerdir.

Şu noktanın altını çizdi:

- Temel ürünlerde "dipte" aynılan fiyat, perakendeci ve üreticinin kazancına olmaz. Bundan tüketici kazançlı çıkar.

Meyve-sebze fiyatları konusundaki gözlemine vurgu yaptı:

- Meyve-sebze gibi taze ürünlerde fiyat benzeşmesi, mevsiminde ve ürünün bolluğu dönemleri için geçerli oluyor.

Gıda perakendesi 500 milyar lirayı aşıyor

PERAKENDE sektörünü yakından bilen, son günlerdeki tartışmalar üzerine yaptığı araştırmayı benimle paylaşan uzman arkadaşım şu verileri de ortaya koydu:

04.10.2021

Bugünlerde “fahiş fiyat” iddialarının odağında olan ilk 5 market Euromonitor’ün verilerine göre pazardan yüzde 28.5 pay alıyor. Pazarın büyük çoğunluğu, 400 yerel zincir ve 160 bin bakkal ile benzeri mağazalardan oluşuyor.

Euromonitor’ün verilerine göre 2020 yılı itibariyle Türkiye gıda perakendesi pazarının büyüklüğü 500 milyar lirayı aşıyor.

Türkiye perakende sektöründe yaklaşık 2 milyon kişi çalışıyor. Tüm kategoriler dahil olmak üzere organize perakende alanında doğrudan istihdam 900 bini buluyor.

Abdulkadir Selvi

İktidardan erken seçimi engelleyecek hamle

4 Ekim 2021

Kılıçdaroğlu, “Hemen seçim” istiyor. Akşener, “Erken seçim” diye bastırıyor.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** ve MHP lideri **Bahçeli** ise seçimlerin zamanında yapılacağını belirterek sürekli olarak 2023’ü işaret ediyorlar. İktidar erken seçim tartışmalarının önünü kesmek için bir hazırlık yapıyor.

Anayasa gereği bütçenin yılbaşından en az 75 gün önce Meclis’e sunulması ve mali yılbaşından önce çıkarılması gerekiyor. O nedenle ekim ayının ortasında Meclis’e sunulacak olan bütçe, aralık ayının üçüncü haftası da kabul edilerek Meclis’ten geçecek.

Bunu bütçe takvimi vermek için yazmadım. Tam aksine erken seçim tartışmalarına ışık tutması için aktardım. Anayasa’nın 76. maddesinde, “**Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz**” deniliyor. Bunun konumuzla ne alakası var, demeyin.

AK Parti ve MHP seçim yasası ve siyasi partiler yasası üzerinde çalışmalar yapıyorlar. AK Parti’de **Hayati Yazıcı**, MHP’de ise **Feti Yıldız** tarafından yürütülen çalışmaların bir kısmı kamuoyuna yansdı.

SEÇİM YASASINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

1- Cumhurbaşkanı **Erdoğan** ve **Devlet Bahçeli** seçim barajının yüzde 7’ye indirileceğini açıkladılar.

2- Seçimlere girmek için Meclis’te grup kurma imkânı kaldırılıyor. Böylece bir gece içinde CHP’den 15 milletvekili transferiyle İYİ Parti’nin seçimlere girmesinin önünü açan düzenleme tarihe karışıyor. Genel kongreyi yapma ve Türkiye genelinde teşkilatlanma şartı ise korunuyor.

3- Daraltılmış bölge konusundaki görüş ayrılığı nedeniyle sanıyorum mevcut nispi temsil sistemine göre seçimlere gidilecek.

Seçim barajının yüzde 7'ye indirilmesi ve seçimlere girmek için Meclis'te grup kurma imkânına son verilmesi dışında çok çarpıcı değişiklikler söz konusu değil.

Ancak içerikle ilgili belli köşe taşlarını paylaştıktan sonra asıl dikkat çekmek istediğim nokta, takvimle ilgili.

ERKEN SEÇİMİ ETKİLEYECEK TAKVİM

Normalde 1 Ekim'le birlikte Meclis'e sunulması planlanıyordu. Ancak son zamanlarda muhalefetin erken seçim diye bastırması üzerine bir takvim değişikliğine gidildi. Seçim yasasındaki değişikliklerin bütçeden sonra Meclis'e sunulması bekleniyor. Yani aralık ayının son haftası. Meclis'ten geçmesi ise önümüzdeki yılın ocak sonu ya da şubat ayı olarak düşünülüyor. Peki bu ne getirecek?

Seçim yasası 2022 yılının ocak ya da şubat ayında olursa o zaman Anayasa'nın 67. Maddesi gereği 2023 yılının ocak ya da şubat ayından önce erken seçim yapılması mümkün olmayacak.

ÜÇLÜ KİLİT

Zaten Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminde erken seçim kararı almak kolay değil. Ya Meclis alacak ya da Cumhurbaşkanı. Her iki durumda da hem Meclis'in hem Cumhurbaşkanı'nın görev süresi kısalmış oluyor. Parlamenter sistemde Cumhurbaşkanı erken seçimden etkilenmiyordu.

Böyle bir ikili kilit sistemi getirilmişti. Şimdi bir de seçim yasasının çıkarılmasının 2022 yılının başına kaydırılmasıyla birlikte, erken seçim söylentilerine karşı üçüncü kilit vurulmuş olacak.

İktidar erken seçim beklentisinin önünü kesmek için bu yolu tercih ediyor.

BASKETLER REİS'TEN

İNSANİ yönü en güçlü lider olmasına rağmen Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın bu yüzünün çok ön plana çıktığını düşünmediğim için basketbol maçıyla ilgili paylaşımı ilgimi çekti.

Daha önce de fizyoterapisti **Ahmet Çotuk**, sabah sporu sonrası Cumhurbaşkanı'nın eşofmanlı fotoğrafını paylaşmıştı.

Ha keza Cumhurbaşkanı'nın torunu **Aybike**'nin kedisi **'Pıt pıt Şeker'**in gazete okurken kucağına kıvrılıp yatmasıyla ilgili fotoğraflarda da insani bir sıcaklık vardı.

Cumhurbaşkanı'nın oynadığı basket maçından bölümlerin yer aldığı videonun insani tarafı beni çok ilgilendirdi.

MAÇ SIRASINDA KAPTAN

Topu alamadığı zaman, **"Pas verin bakalım"** diye çıkışıyor. **"Alpay bana faul yaptı"** diyecek kadar da sahici. **Hamza Yerlikaya'yı, "Haydi Hamza, haydi Hamza"** diye teşvik ediyor, basket topunu alınca bencil davranmayıp pas dağıtımını yapıyor. Attığı pası basket yapana, **"Hele şükür"** derken, attığı top potaya girmeyen Gençlik ve Spor Bakanı **Mehmet Kasapoğlu'na, "Ne yapıyorsun Mehmet ya?"** diye çıkışırken tam bir kaptan refleksi gösteriyor. Maç sırasında, **"Ver Serkan'a, ver Serkan'a"** diye taktik veren, top rakip oyuncunun yüzüne çarpınca **"Var mı bir şeyin?"** diye soracak kadar centilmen olan, potanın altına giren takım arkadaşına, **"Yap sayını, yap sayını"** diye seslenen tam bir basket oyuncusu vardı karşımızda. Maç bitince de **"Mehmet ben kaç yaptım?"** diye sormayı ihmal etmiyor, yani maç sırasında bir Cumhurbaşkanı değil, takım kaptanı havasında.

Erdoğan'ın İETT'de oynadığı dönemlerde Fenerbahçe'ye transferi gündeme gelen iyi bir futbolcu olduğunu biliyorduk. Ama basket oynadığını ben de son paylaşımları üzerine öğrendim.

Erdoğan, kriz anlarında dahi milli maçları kaçırmayacak kadar, Tokyo Olimpiyatları sırasında sporcularımızın şampiyonluk maçlarını izlemek için saati kuracak kadar sporla yakından ilgili. Aslında o sporla ilgisinden ziyade insani yönüyle ilgili bir durum.

İNSANİ SICAKLIK

Son dönemlerde **Erdoğan'**ın sağlığı üzerinden bir algı operasyonu yapılmak isteniyor. Bu tür iddiaları çökertecek en büyük yanıt, basket sahasında koşan, attığı basket topu potaya giren **Erdoğan** görüntüsü. Ama bazen bir kare görüntü sayfalar dolusu anlatmak istediğin şeyi en güzel şekilde ifade ediyor. Bu da sanatın ve sporun gücünden kaynaklanıyor.

O nedenle, bu tür görüntüleri zaman zaman paylaşmakta yarar var. Ayrıca insani bir sıcaklık söz konusu.

Bunları niçin yazdım? Bizde siyasi kutuplaşma tehlikeli bir boyutta.

Erdoğan için, **"Ölsün"** diye paylaşımlar yapacak kadar bir cinnet hali söz konusu. Bir süredir yazıyorum. Sadece **Erdoğan** için değil, bir türküye eşlik eden, şiir okuyan, şiir yazan, bir enstrüman çalan, mahalle arasında gençlerle top oynayan, bir hafta sonu ormanda gençlerle çadır kurup kamp yapan liderlerimiz olsun istiyorum.

Dünya siyasetten ibaret değil. Ama siyaset bizde öylesine sert bir şekilde yapılıyor ki, çoğu zaman hayatın renklerini ıskalıyoruz.

ASİLTÜRK NEDEN ŞİKÂYET ETMİŞTİ

OĞUZHAN Asiltürk yaşarken başaramadığını vefatıyla gerçekleştirdi dersem yanlış olmaz. Siyasetin bu denli kırıcı olmaması gerektiğini savunuyordu. Sağlığında başaramadı ama cenazesi tüm siyasi görüşleri bir araya getirdi.

En son Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Kıbrıs gezisinde birlikteydik. Esenboğa Havalimanı'nın Şeref Salonu'nda meslektaşım **Şebnem Bursalı** ile birlikte sohbet etmiştik. Maske takmıyordu. Sonradan aşı olmadığını da öğrendim. **Şebnem**'le bu duruma üzülmüştük. Üzüntümüzde haklıymışız.

KIRICI SİYASETTEN RAHATSIZDI

Oğuzhan Asiltürk, siyasetin kırıcı dilinden rahatsızdı. “**Herkesin siyasi görüşünün farklı olması normal. Ama Kuran-ı Kerim’de “İnananlar kardeştir” deniliyor. Bizde siyaset çok kırıcı oluyor. O nedenle ben, siyasi görüşünüz farklı olabilir ama birbirinize düşman olmayın, diyorum**” demişti.

ERDOĞAN’IN ZİYARETİNDEN MEMNUNDU

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın ziyaretini sormuştum. Ziyaretten memnun kalmıştı. “**Cumhurbaşkanlığı forsunu kullanmadan abi-kardeş gibi görüşmeye geldi**” demişti.

İbrahim Kahveci

Paranın sefasını değil acısını yaşıyoruz

Küresel parasal genişleme son hızla devam ediyor. Özellikle pandemi ile beraber FED başta olmak üzere gelişmiş ülkeler yeni bir parasal genişleme yolunu tercih ettiler.

Parasal genişleme aslında 2001 yılından sonra başlamıştı. Nitekim bu genişlemeye bağlı olarak varlık fiyatlarında da sert yükselişler yaşandı.

ALTIN:

2001 yılında 275-300 dolar aralığında seyreden altın fiyatları nerede ise soluksuz bir yükselişle 2008 yılında 955 dolara kadar çıktı. Küresel krizle beraber 690 dolara kadar gerileyen altın fiyatları, 2011 yılında yeniden 1.860 dolara kadar tırmandı. FED'in parasal daralmaya gideceği dönemde yeniden düşüşle 2016 yılında 1.050 dolara gerileyen altın fiyatları, 2020 ortasında 2.075 dolar ile şimdilik en yüksek seviyesini de görmüş oldu. Toplamda son 20 yılda 300 dolardan 2 bin doların üzerine çıkan bir altın fiyatı hareketi yaşanmış oldu.

PETROL

2002 yıllarında 20-25 dolara aralığında seyreden Brent türü petrol fiyatı yine altına benzer bir yükselişle 2008 ortasında 145 dolara kadar sert bir yükseliş yaşadı: 2008-09 küresel krizde 40 doların altına gerileyen petrol fiyatları 2011-12-13-14 yıllarında 100-120 dolar bandında seyretmiş ve ardından yine FED daralma politikası ile 2016 yılında 30 doların da altına gerilemişti. Pandemi ile 20 doların bile altına düşen petrol fiyatları yeni parasal genişleme ve ekonomik aktiviteye bağlı olarak artık 70-80 dolar bandında seyrediyor.

DOĞALGAZ

2005 yılı sonlarında 15 doların da üzerine çıkan gaz fiyatları 2008 yılında tekrar yükselmiş ve 13 doların üzerini görmüştü. Sonraki yıllarda hızla gerileyen gaz

fiyatlarının 2016 yılında ve pandemi ile beraber 2020 yılı ortasında 1,6 dolara kadar düştüğü görülüyor. Pandemi sonrası normalleşme ve parasal genişlemenin etkileri ile beraber doğalgaz fiyatlarının spot piyasada 6 dolar seviyelerine yükseldiği görülmektedir.

Türkiye, 2005-2008 ortasına kadar süren varlık fiyatlarındaki sert yükselişlerden de etkilenmiş bir ülkeydi. Hatta 2011-2014 arasında da kısmen yüksek olan varlık fiyatlarından etkilendi. Fakat şu anda görece daha düşük olmasına rağmen son aylarda artan fiyatlardan daha fazla etkileniyoruz.

Bunun tek bir nedeni var: TL'nin hızlı değer kaybetmesi.

TL neden değer kaybediyor diye sorarsak bunun bir nedeninin de yabancı sermaye girişinin negatife dönmüş olmasından diyebiliriz.

2003-2017 arasında enerji ithalatındaki yüksek fatura ve diğer ithalat kalemlerinin artışına rağmen ülkemize 574 milyar dolar yabancı sermaye girişi gerçekleşti. Hatta bunun yanında bir de kaynağı belirsiz 27,1 milyar dolarlık daha sermaye girişi gerçekleşti. Toplamda 601,1 milyar dolar gelen yabancı sermayeye karşılık 518,5 milyar dolar cari işlemlerden açık vermiştik. Bu sonuçla 82,2 milyar dolar rezerv varlıklarda döviz artışı gerçekleşti. Kısaca artan varlık fiyatları karşısında daha da yüksek seviyede ülkeye giriş yapan yabancı sermaye fiyatları yurtiçinde fazla artırmamış oldu.

10 Ekim 2005 haftasında doğalgaz fiyatı 13.723 dolar ile zirve yaptığında dolar/TL 1,347 seviyesindeydi. Yani doğalgaz fiyatı 2005 zirvesini yaptığında TL karşılığı 18,49 lira ediyordu. Oysa geçen hafta doğalgaz fiyatı 5,609 dolar etmesine karşılık artık bunun TL karşılığı 49,77 liraya eşit geliyor.

Nitekim benzer durum petrolde de geçerli. 06 Haziran 2008 haftasında Brent türü petrol fiyatı ortalama 143,13 dolara geldiğinde bunun TL karşılığı 176,53 lira etmekteydi. Ama artık petrol geçen hafta 78,24 dolar etmesine karşılık bunun TL karşılığı 694.27 liraya geliyor.

Hem doğalgaz fiyatında hem de petrol fiyatında eski rekorların yarı düzeyinde fiyatlar oluşmasına karşılık bizde durum TL'nin değer kaybı nedeniyle çok daha acı sonuçlar veriyor.

Tabloda uluslararası piyasalarda doğalgaz ve petrol fiyatları görülüyor. Haftalık ortalama fiyatlara göre hem doğalgaz hem de petrol 2008 yılı 23 Haziran haftasına göre nerede ise yarı yarıya daha düşük fiyatlardan işlem görüyor. Ama dolar/TL yüzde 623,4 değer kaybettiği için enerji fiyatları bize 2-3 kat daha pahalı hale gelmiştir.

	Dolar/TL	Doğalgaz \$	Doğalgaz TL	Petrol \$	Petrol TL
23.06.2008	1,227	13,093	16,06	137,68	168,88
27.09.2021	8,873	5,609	49,77	78,24	694,27
Değişim %	623,4	-57,2	209,9	-43,2	311,1

ZIRNIK YOK

2003-2017 yıllarında 82,2 milyar dolar rezerv biriktiren Türkiye 2018-2020 yıllarında ise 52,3 milyar dolar cari açığa karşılık 35,9 milyar dolar rezerv kaybı yaşadı. Hatta bu rezerv kaybının daha fazla olmasını da 19 milyar dolarlık kaynağı belirsiz sermaye girişi önledi.

Kısaca son 3 yılda Türkiye artık küresel bol para imkanından faydalanamaz oldu.

Parasal genişlemeye bağlı küresel fiyatlar artıyor ve bizi de etkiliyor. Ama yabancı sermaye girişi yetersizliğinden bu sefer bizler sadece maliyet ödeme tarafında yer aldık.

Burada özellikle hukukun işleyemeyişi mülkiyet güvencesini riske sokarken, siyasi ve ekonomik politikalarındaki Başkana bağlı ani değişim belirsizliği de yabancı sermaye girişi önünde en büyük engel olarak gösterilmektedir.

Oysa bu dönemde Türkiye'nin de önüne geçen Mısır ve Nijerya bile bizim payımızı almaya başlamış oldu. Yani sermaye Türkiye yerine bu ülkelere yönelmiş oldu.

İHRACAT ETKİSİ

Pandemiye dayalı hibeler olsun, Merkez Bankalarının parasal genişleme hamleleri olsun küresel fiyatları sert şekilde yukarıya çekmektedir. Bu fiyat artışları karşısında Türkiye ise yükselen kurlar veya hızla değer kaybeden TL ile çifte maliyet öder noktaya geldi.

Fakat Türkiye'nin maliyet artışı sadece ithal edilen ürün fiyatları üzerinden gerçekleşmiyor. Aynı zamanda ihracat fiyatlarındaki artışlardan da bir maliyet ödemek durumunda kalıyoruz.

Örneğin geçen hafta Singapur'a dahi ilk yumurta ihracatımız gerçekleşti.

Bunun ne anlama geldiğini şu şekilde izah edelim: Yumurta fiyatında döviz bazında o kadar ucuz hale geldik ki, herkes bizden bunu almaya çalışıyor. Ama yumurta fiyatında olduğu gibi mesela domates fiyatında da benzer durum yaşanıyor. İhracatın daha avantajlı olduğu durumda tacirler yurtiçi yerine daha uygun fiyata yurtdışına

satışa yönelmektedir. Bu durumda da yurtiçi fiyatlar TL'nin değer kaybına bağlı olarak hızla artmaya devam ediyor.

İhracat avantajı da bizlere daha yüksek fiyat olarak yansımış oluyor.

TL'nin rekor değer kaybının faturası adeta her noktada Türk Halkının hayatını zorlaştırmaya devam etmektedir. Hem ithalatta hem de ihracatta bu durum aleyhimize işlemeyi sürdürmektedir.

EMSAL ÜLKELERE GÖRE PARAMIZ

Türkiye TL'nin değer kaybında özellikle Mayıs 2016 sonrası negatif ayrışmaya başladı. Demokrasiden uzaklaşmanın bedelini değer kaybı ve pahalılık olarak ödemeye başlamış olduk.

2016 başlarında 1 dolar 3,0 TL ediyordu. Ama şimdi 1 dolar nerede ise 9,0 TL edecek noktaya geldi.

2016 başında 1 dolar 4,0 Brezilya Reali ediyordu. Şimdilerde ise 1 dolar 5,5 Brezilya Reali ediyor.

Yine 2016 başlarında 1 dolar 16,0 Güney Afrika Randı seviyesinden işlem görürken şimdiler bu fiyat 15,0 Rand şeklinde sürüyor.

Bir dönem Türkiye'nin bile gerisinde gösterilen bu iki ülke dahi para değerlerini korumayı başarırken, Türkiye'de TL 3 kat değer kaybederek aslında başka bir sınıfa geçmiş oldu. O ülkeler artan varlık fiyatlarını yerel paraları ile dengelerken, Türkiye faturalara yeni maliyetler eklemeye devam ediyor.

Kısaca bizler paranın sefasını süremiyor ama cefasını sonuna kadar ödemeye devam ediyoruz.

Oğuz Demir

Yıl sonunda enflasyon ne olacak?

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) saat 10:00'da Eylül ayı enflasyonunu ve yıllık enflasyonu açıklayacak. En son açıklanan veriye göre Türkiye'de yıllık enflasyon **yüzde 19,25 idi**. Eğer TÜİK'e göre Eylül ayında fiyatlar **aylık yüzde 0,97'nin üzerinde** ise **yıllık enflasyon yüzde 19,25'in üzerine çıkmaya** devam edecek. **Yüzde 0,97'nin altında** hesaplanan bir aylık fiyat artış oranı ise yıllık enflasyonun **yüzde 19,25'in altına inmesi** anlamına gelecek.

Biliyorsunuz Eylül ayında yayınlanan Orta Vadeli Program'a göre hükümetin 2021 yılı enflasyon beklentisi yüzde 16,2.

Enflasyonun bu orana düşmesi için ise **eylül, ekim, kasım ve aralık ayında enflasyonun yüzde 1 ve altında** gerçekleşmesi lazım.

Son **on yılın ortalama aylık enflasyon oranlarına baktığımızda bu hedeflerin başarıma ihtimali yok**. Ayrıca yılın son çeyreğine girdiğimiz bugünlerde, son on yıla göre enflasyonu etkileyen birçok gösterge de şartlar aleyhimize.

TL sürekli değer kaybediyor, petrol fiyatları artıyor, salgın uluslararası tedarik zincirini etkiliyor ve kuraklık ve maliyet artışları gıda üretiminde ciddi arz sorunlarına neden oluyor.

Ama haydi diyelim ki son dört enflasyonu geçtiğimiz on yılın aylık ortalama enflasyon oranına eşit olsun.

Bu durumda 2021 yılında yıllık enflasyon yüzde 17 civarında gerçekleşiyor.

Yani o durumda bile yüzde 16,2 pek mümkün değil.

Benim tahminim mevcut şartlarda **TÜİK enflasyonunun** yılı yüzde 18'in biraz üzerinde tamamlayacağı yönünde.

Elbette yukarıda yazdıklarım birçok okuyucu için çok da fazla bir anlam ifade etmiyor. Zira vatandaşın sokakta karşı karşıya kaldığı enflasyon oranları %30'ların üzerinde. Özellikle gıda fiyatları el yakmaya devam ediyor.

Fakat giriş paragrafında yazdığım olasılıklar vatandaşın **giderleri açısından olmasa da gelirleri açısından** büyük önem taşıyor.

Çok değil bir iki ay sonra **asgari ücret artışı ile ilgili görüşmeler** başlayacak. Geçtiğimiz yıl **enflasyon yüzde 14,60 iken ücret artışı yüzde 21,56** olmuştu. Bu yıl asgari ücretli sene başından bu yana ciddi kayba uğramış durumda. Sadece gıda ve kira üzerinden baksak bile asgari ücretlinin maaşının dörtte biri erimiş durumda.

Memurlar ve emekliler için de durum aynı. Son dört ay enflasyonu on yıl ortalamasına eşit gelse alacağı **maaş zammı yüzde 10,5 (yüzde 5 toplu sözleşme zammı ve yüzde 5,5 enflasyon farkı)** seviyesinde kalmış olacak.

Orada da anlayacağınız maaşlar iyice erimiş olacak.

Yılın bitimine daha üç ay var.

Bu üç ay içerisinde ise yukarıda saydığım, enflasyonun artmasına neden olan riskler hala güçlü bir şekilde orada duruyor.

Petrol fiyatları mesela.

Geçtiğimiz yıl **40-45 dolar seviyesinde** idi. Bugün geldiğimiz noktada **80 dolara dayandı**. Yıl sonuna doğru fiyatların daha fazla artması sözkonusu.

Türk Lirası'nda durum daha vahim. Yıl başına göre **değer kaybı yüzde 17'ye yaklaştı**. Geçtiğimiz yıl **Ekim ayında 7,70'lerle 8,00 arasında** dalgalanıyordu. Bu yıl **8,80 ile 9,00 arasında** dalgalanıyor.

Markette pazarda gıda fiyatlarındaki artış da sürüyor. Tarımsal girdilerin **çiftçiye maliyeti yüzde 30 artmış** durumda.

Salgından kaynaklı olarak üretim için önemli olan diğer emtiaların da fiyatları geçtiğimiz yıl aynı döneme göre hala çok yüksek.

Yani anlayacağınız ne enflasyon düşecek gibi görünüyor ne de ücretler artacak gibi...

Bu temel riskler açısından müdahale edebileceğimiz tek yer ise TL'nin değeri. Diğerleri hep küresel gelişmelere bağlı.

04.10.2021

Orada ise TCMB yapması gerekenin tam tersini yapıyor. Tüm dünyada doların değeri kazandığı, enflasyonun rekor seviyelere yükseldiği bir dönemde **benzer ülkeler faiz arttırarak durumu kontrol etmeye çalışırken** biz tam terse gidiyoruz.

Yani enflasyonu bir miktar yavaşlatabileceğimiz tek müdahale alanını da yanlış kullanıyoruz.

TCMB ise pek oralı değil.

Belli ki faiz indirmeye devam edecek.

Faiz indikçe de maalesef **satın alma gücümüz de erimeye** devam edecek!

04 Ekim 2021, Pazartesi

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Yobazlık da İslamofobi kadar kötü

Fransa gibi dünyaya açık ve çeşitli sistemleri bünyesinde barındıran uygar bir ülkede İslamofobik gelişmeler insanı şaşırtıyor. Gerçi bu ülkenin insafsız bir sömürgeci geçmişi var. Bu gerçeği asla inkâr etmiyorlar ve sık sık sorguluyorlar. Ama buna rağmen şimdi de İslamofobi'nin tırmanması, Müslümanların inançlarının hor görülmesi, kızların başlarını örtmeleriyle uğraşılması bir utanç vesilesidir.

Ancak şunu da bilelim. Bazı İslam ülkelerinde ve toplumlarında dini inançların yaşam biçimlerine anormal müdahalesi hiç de hoş değildir. Buna tipik bir örnek Taliban'ın eline geçen Afganistan'dan verilebilir. Şu anda Afganistan'da yüzlerce kadın yargıç çeşitli mekânlarda gizlenmekte. Çünkü bunlar geçmiş dönemde yargıçlık yaparken erkekleri mahkum etmişler. Şimdi Taliban'ın erkekleri bunları evlerinde arayıp öldürmeye çalışıyor. Bunun gibi Taliban Afganistan'ında kadınların eğitim hakları ellerinden alınmakta, erkeklerle aynı binalarda üniversiteye gitmeleri yasaklanmakta. Geçenlerde yazmıştım, Taliban Afganistan'ında erkeklerin sakallarını traş etmeleri de yasaklandı. Erkeklerin sakallarını traş eden berberler Herat eyaletinde hapse atılıyormuş.

Biz Müslüman bir toplum olarak inançların bazıları tarafından nasıl kötüye kullanıldığını, baskı aracı olarak değerlendirildiğini ve düşüncenin zaman zaman tehlikeli olduğunu gördük. Bereket laiklik tıpkı Cumhuriyet gibi Türkiye'nin temel ideolojisi artık. Afganistan'da ya da Fransa'da yer alan aşırı eğilimler Türkiye için söz konusu olamaz. Ancak şunu öncelikle kabul edelim, inançlara dayanarak siyasi sistemleri yönlendirmek akla da, insanlığa da aykırıdır. Bugün bazı kesimlerin dini alet ederek siyasete yön vermeye çalışması, Türk toplumunun artık çok uzak geçmişte bırakmaya çalıştığı kötü bir alışkanlıktır. Biz insanların siyasetteki ya da mesleki alanlardaki başarılarının eğitimden, çalışmadan ve dünyalı olmaktan geçmesini bekliyoruz ve biliyoruz ki Fransa'daki İslamofobi kadar kötü ve tehlikeli olan da İslam'ın yanlış yorumundan kaynaklanan yobazlıktır. **Biz özgür düşüncenin, insan haklarının ve dünyada eşitliğinin egemen olduğu bir düzenden yanayız.** Bu gerçeklerin ışığında insanların siyasi tercihlere, inançlara bakarak değil başarılarına, evrenselliğe, özgürlüklere bakılarak değerlendirmesinden yanayız.